

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 27CoP/1/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2719201285
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Novotný
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2719201285.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom zo sudcov: Mgr. Michal Novotný ako predseda senátu a JUDr. Anton Jaček a JUDr. Eva Behranová ako členovia senátu vo veci starostlivosti o maloletú: E. I., nar. X. B. XXXX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Senica, dieťa rodičov - matky: G. N., nar. XX. A. XXXX, V. XXX, K. M. - K. O., t. č. R. XX, A., a otca: L. I., nar. XX. A. XXXX, P. (bez adresy), t. č. P.-K. XXX, o neodkladné opatrenie, na odvolanie otca proti uzneseniu Okresného súdu Skalica č. k. 2 P 61/2019-24 z 1. októbra 2019 takto

rozhodol:

I. Napadnuté uznesenie sa mení tak, že sa nariaďuje toto

neodkladné opatrenie:

„1. Matka G. N. je povinná ihneď odovzdať maloletú E. I. do osobnej starostlivosti otca L. I..

2. Matka je oprávnená stýkať sa s maloletou

- každý párný týždeň od piatka od 18.00 hod do soboty do 18.00 hod,
- každý nepárny týždeň od soboty od 18.00 hod do nedele do 18.00 hod,
- každú stredu od 12.00 hod do 18.00 hod,

s tým, že otec je povinný maloletú v určený čas matke na styk pripraviť a odovzdať a matka je povinná v určený čas maloletú otcovi vrátiť, a to vždy v mieste bydliska otca (P. XXX).

3. Matka je povinná prispievať maloletej na výživu mesačne sumou 30 % zo životného minima na nezaopatrované nepľnoleté dieťa, a to vždy mesačne vopred do 8. daného mesiaca do rúk otca.“

II. Súdu prvej inštancie sa ukladá, aby do troch dní od vrátenia spisu bez návrhu začal konanie vo veci samej o úpravu výkonu rodičovských práv a povinnosti rodičov k maloletej.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd zamietol návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal zverenia maloletej do jeho osobnej starostlivosti. Vyšiel zo zistenia, že matka má pre maloletú vytvorené riadne podmienky na riadny rozvoj a svoje psychické problémy matka rieši tým, že berie lieky na upokojenie. Naopak, u otca nie sú vytvorené vhodné podmienky, nemá pre maloletú dostatok vecí a hračiek a pracuje väčšinou večer a v noci a cez deň spí. Súd preto nepovažoval za potrebné naliehavo upraviť potreby maloletého dieťaťa, keď takéto neodkladné opatrenie by nebolo v jeho záujme.

2. Proti tomuto uzneseniu smeruje odvolanie otec bez odvolacieho návrhu. Vytkol súdu prvej inštancie, že nedostatočne zistil skutkový stav. Matka maloletej má psychické problémy a maloletú ohrozuje. Rodina matky nebýva vo vlastnom byte v A., ale v K. M., kde matka žije v jednej izbe so svojou sestrou.

Otec býva u rodičov, kde má aj maloletá vlastnú izbičku; v čase šetrenia kolízneho opatrovníka tam ešte otec vecí nemal, lebo ich mal v byte v A., kde predtým s matkou a maloletou bývali. Rodičia otca mu s maloletou pomáhajú. Počas pobytu u matky má maloletá na tele modriny, naposledy aj rozbitú hlavu. Maloletej dokáže zabezpečiť škôlku. Zmenil aj zamestnanie tak, že bude pracovať päť dní v týždni od 7.00 do 16.00 hod.

3. Matka vo vyjadrení uviedla, že sa o maloletú riadne stará, kupuje pre ňu potrebné veci. Otec má naopak dlhy. Otcova matka má na maloletú zlý vplyv. Maloletá má modriny ako iné malé deti, hlavu si rozbila v čakárni u lekárky. Rodičia otca matke maloletú brávala, keď u nich bývali, otec to neriešil. S otcom maloletej sa dohodli, že budú bývať v spoločnej domácnosti od 15. novembra 2019, keďže sa im XX. B. XXXX narodí druhé dieťa.

4. Otec v odvolacej replike poprel tvrdenie, že znovu býval s matkou, naopak, matka mu v poslednej dobe neumožnila styk s maloletou. Poprel aj ostatné tvrdenia matky, jeho rodičia mali maloletú radi, pomáhali s ňou. Dlhy otca vznikli na podnet matky, kúpil za ne nezmyselné veci. Riadne však pracoval.

5. Matka v odvolacej duplike zdôraznila, že otca maloletej nemá rada, lebo je agresívny. Má nového priateľa a chce s ním a s maloletou odísť do O.. Nová priateľka otca nemá na maloletú dobrý vplyv. Snaží sa dať dcére život na úrovni, aký si zaslúži.

6. Krajský súd v Trnave ako odvolací súd po zistení, že odvolanie je podané včas a oprávnenou osobou proti uzneseniu, ktoré možno napadnúť odvolaním [§ 357 písm. d) C. s. p.], preskúmal napadnuté uznesenie bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario C. s. p.) a bez vyjadrenia ostatných účastníkov (bez ohľadu na odvolacie dôvody a rozsah odvolania (§ 65 až 67 C. m. p.), a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

7. Podľa § 325 ods. 1 C. s. p., ktorý sa použije aj v civilnom mimosporovom konaní (§ 2 ods. 1 C. m. p.), môže súd nariadiť neodkladné opatrenie, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery. Môže tak urobiť na návrh alebo bez návrhu (§ 324 ods. 1 C. s. p. a § 360 ods. 1 C. m. p.). Podľa osobitnej úpravy obsiahnutej v C. m. p. môže súd neodkladným opatrením nariadiť, aby ten, kto má maloletého pri sebe, odovzdal ho do starostlivosti určenej osoby alebo do striedavej starostlivosti (§ 367 ods. 1), alebo aby povinný platil výživné v nevyhnutnej miere (§ 366). Neodkladné opatrenie je tak v zásade prípustné iba v dvoch prípadoch, a to pri potrebe bezodkladne upraviť pomery alebo obave, že exekúcia bude ohrozená. V konaní o neodkladnom opatrení nie je nevyhnutné vykonať dôkazy ako v konaní vo veci samej; na jeho nariadenie je postačujúce, ak účastník osvedčí potrebu nevyhnutnej a neodkladnej ochrany práv a právom chránených záujmov. Bezodkladná úprava pomerov znamená, že bez takejto úpravy by došlo k nezvratnému alebo aspoň ťažko zvrátiateľnému zásahu do práv ohrozeného subjektu alebo do existujúceho stavu, takže konanie vo veci samej by stratilo ďalší zmysel, resp. by bolo neúčelné. Pri rozhodovaní vo veciach maloletých, vrátane rozhodovania o neodkladnom opatrení, je podľa čl. 5 Zákona o rodine prvoradým hľadiskom záujem maloletého dieťaťa, pri ktorom sa zohľadňuje okrem iného úroveň starostlivosti o dieťa, bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou.

8. V prerokúvanej veci podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia otec potom, čo 6. septembra 2019 došlo k výstupu medzi ním a matkou za účasti maloletej, po ktorom matku musela odviezť rýchla zdravotná služba na hospitalizáciu. Tieto otcom tvrdené skutočnosti sú osvedčené záznamom RZP (č. I. 8b spisu), podľa ktorého bola matka odovzdaná do Fakultnej nemocnice s poliklinikou Skalica a.s. s diagnózou akútna psychotická porucha. Zároveň bolo zistené, že matka je v 5. mesiaci gravidity, čo matka sama dosvedčila. O uvedenom výstupe svedčí aj záznam hliadky Policajného zboru, ktorá na mieste zasahovala (č. I. 9). Matka maloletej podľa správy kolízneho opatrovníka z 13. septembra 2019 (č. I. 10) sama priznala, že má psychické problémy, ktoré sa prejavuje krikom alebo konaním, kedy žiletkou ohrozuje svoje okolie, ale aj seba. Tieto problémy podľa nej pramenia zo stresu a tiež z druhého tehotenstva, čo matka psychicky nezvláda. To opäť dosvedčuje tvrdenie otca, že matka sa už pri výstupe 6. septembra 2019 vyhrážala samovraždou tým, že skočí pod auto. Matka svoje psychické problémy začala riešiť návštevou psychiatra a psychológa (správa č. I. 23).

9. Za daných okolností tak podľa odvolacieho súdu sú naplnené podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia v zmysle § 367 ods. 1 C. m. p. Z osvedčených tvrdení otca je zrejmé, že matka vzhľadom na svoj aktuálny psychický stav predstavuje hrozbu nielen pre seba, ale aj pre svoje okolie, teda potenciálne aj pre maloletú. Matka je navyše vo vysokom štádiu tehotenstva (s predpokladaným pôrodom 29. januára 2020), čo podľa vyjadrenia jej samej je príčinou jej psychických problémov. Matka bola psychiatricky posúdená ako nezrelá osobnosť, čo podľa odvolacieho súdu dostatočne opodstatňuje záver o tom, že tieto psychické problémy nie sú nepodstatné, sú logickým vyústením aktuálnej situácie matky, no podľa odvolacieho súdu nemožno vylúčiť zhoršenie psychického stavu matky či už pod vplyvom popôrodnej depresie, alebo všeobecne v súvislosti so zvýšenou záťažou po narodení druhého dieťaťa. Podľa odvolacieho súdu je tak nateraz dostatočne osvedčené, že ponechanie maloletej v starostlivosti matky môže ohrozovať vývoj a fyzickú integritu maloletej do tej miery, že takéto prostredie nemožno jednoznačne považovať za bezpečné.

10. Ako už bolo uvedené, účelom neodkladného opatrenia je zabrániť nezvratnému alebo ťažko zvrátiteľnému zásahu do práv maloletej. Podľa odvolacieho súdu je nateraz dostatočne osvedčené, že vzhľadom na psychický stav matky, ktorý sama priznala, a ďalšie záťaže, ktoré na matku čakajú (pôrod, nový vzťah), by mohla ohrozovať maloletú takým spôsobom, ktorý by mohol viesť k poškodeniu jej fyzického či psychického zdravia. Odvolací súd navyše považuje za povážlivé, že matka sa v tomto stave chce s maloletou odsťahovať do O. k jej novému priateľovi, ktorého vzhľadom na časový vývoj veci môže sotva poznať dlhšie než pár týždňov. Týmto postupom matka vystavuje maloletú riziku nestabilného výchovného prostredia, resp. prostredia, ktorého stabilitu a vhodnosť pre maloletú nateraz vôbec nie je možné overiť, takže tento krok takisto nemožno hodnotiť ako v záujme maloletej v zmysle čl. 5 Zákona o rodine. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie nepovažuje za podstatnejšie to, či maloletá má u otca veci alebo hračky, keďže je zrejmé, že ide o materiálne statky, ktoré možno zadovážiť v pomerne krátkom čase. Naopak, podstatné je, že zo správ kolízneho opatrovníka o preverení pomerov u oboch rodičov nevyplývajú žiadne vyslovene negatívne zistenia (okrem samotného stavu matky), ktoré by viedli k záveru, že by v nich nebolo vytvorené bezpečné prostredie pre vývoj maloletej. Z uvedeného dôvodu tak odvolací súd ako podstatnú a rozhodujúcu skutočnosť hodnotí práve a len stav matky tak, ako je osvedčený v tomto konaní.

11. Za daných okolností je tak v najlepšom záujme maloletej zveriť ju dočasne do starostlivosti otca tak, ako to žiadal v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Preto odvolací súd v tomto zmysle nariadil matke odovzdať maloletú do starostlivosti otca v zmysle § 367 ods. 1 C. m. p. Zároveň v záujme zachovania vzťahov maloletej k matke a jej rodine odvolací súd upraviť styk maloletej s ňou na jeden deň cez víkend a jeden deň počas pracovného týždňa. Zároveň podľa § 366 C. m. p. uložil matke, v ktorej starostlivosti sa maloletá nebude nachádzať, aby platila výživné v minimálnej miere v zmysle § 62 ods. 3 Zákona o rodine. Odvolací súd pritom zdôrazňuje, že úprava vykonaná neodkladným opatrením je len dočasná a jej cieľom je upraviť pomery len v nevyhnutnom rozsahu. Nejde o rozhodnutie súdu o úprave výkonu rodičovských práv podľa § 36 Zákona o rodine, v dôsledku čoho sa rodičia maloletej môžu dohodnúť aj na širšom rozsahu styku než je v tomto neodkladnom opatrení upravené. Takisto môžu rodičia v prípade zmeny pomerov, z ktorých toto neodkladné opatrenie vychádzalo, podať návrh na jeho zrušenie alebo zmenu.

12. Zo všetkých uvedených dôvodov tak vyplýva, že súd prvej inštancie nerozhodol správne, keď navrhované neodkladné opatrenie nenariadil. Odvolací súd preto podľa § 388 C. s. p. jeho uznesenie zmenil tak, že neodkladné opatrenie nariadil (výrok II).

13. Z obsahu spisu je pritom zrejmé, že v prerokovanej veci sú medzi matkou a otcom maloletej, ktorí spolu nežijú, nezhody ohľadom výkonu rodičovských práva a povinností (osobnej starostlivosti, styku, správy majetku a pod.). Za daných okolností môže súd podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine a § 23 C. m. p. začať toto konanie aj bez návrhu. Podľa § 360 ods. 2 C. s. p. pritom takéto konanie súd musí začať, ak nariadil neodkladné opatrenie vo veci samej. Pretože však začať konanie môže len súd konajúci v prvej inštancii, nemohol odvolací súd sám rozhodnúť o začatí konania, ale uložil toto rozhodnutie súdu prvej inštancie (výrok II).

14. Odvolací súd už len na záver dodáva, že rozhodovanie o výkone rodičovských práv a povinností si vyžaduje podrobnejšie skúmanie pomerov oboch rodičov, vzťahu maloletej k nim, ako aj toho, ako budú v budúcnosti schopní zabezpečiť osobnú starostlivosť o ňu. Takisto bude potrebné skúmať, ako sa matka

vyrovnala so svojimi psychickými problémami, či a s akým úspechom prebehla ich liečba. Na tento účel treba vykonať dokazovanie, čo je zmyslom konania vo veci samej. Z nariadenia tohto neodkladného opatrenia nemožno pre ďalšie konanie vyvodzovať, že by ním bolo rozhodnuté o tom, ktorý z rodičov je lepší alebo spôsobilejší starať sa o maloletú. Odvolací súd len nateraz považoval za potrebné zasiahnuť do existujúceho stavu na ochranu najlepšieho záujmu maloletej, o ktorú v tomto konaní a aj v konaní rodičov predovšetkým ide.

15. Uznesenie prijal senát jednomyseľne (3 : 0).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustné dovolanie za podmienok ustanovených v § 420 a § 421 C. s. p. Dovolanie možno podať v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozsudku na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom, ak nejde o prípady § 429 ods. 2 C. s. p. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.